

Esitys
PERUSTUSLAKIVALIOKUNNASSA
19.11.2019

Eduskunnan ja maakuntapäivien käsittelyssä oleva talousjärjestelmän malli

Tasoitusmäärä

Valtion kaikki tulot uusia valtionlainoja lukuun ottamatta, verotasoituksen ja yleisradioveron peruste

Tasoitusperuste

0,45 %

½ väestömuutoksesta huomioidaan

Verotasoitus

<u>Ahvenanmaalla perityt:</u>

Ansiotuloverot

Yhteisöverot

Pääomaverot

Arpajaisverot

Tonnistoverot

Rajoitetusti verovelvollisen lähdevero

<u>Ennakko</u> maksetaan samanaikaisesti tasoitusta koskevan ennakon kanssa. Lopputilitys tapahtuu verotuksen toimittamisen yhteydessä.

Jos yhteisöveron ja pääomatuloveron yhteenlaskettu toteutuma alittaa **yli 10 prosentilla** sen yhteismäärän, jonka Ahvenanmaa olisi saanut tasoituksen kautta, erotus maksetaan maakunnalle.

Ålands landskapsregering

Viime vaalikaudella tehty poliittinen ratkaisu

- Uusi taloudellinen järjestelmä, joka tuottaa itsehallinnon perusrahoitukseen noin 10 miljoonaa euroa nykyistä järjestelmää enemmän
- Perustui oletukseen siitä, että valtion arvonlisäverotuotot kasvaisivat maakuntauudistuksen yhteydessä vuositasolla noin 1,6 miljardia euro, mikä oli edellytys 10 miljoonan euron korotukselle.
- Maakunnan hallitus katsoo, että perusrahoituksen lisäystarve vuositasolla on noin 15 miljoonaa, mutta on hyväksynyt 10 miljoonan euron poliittisen kompromissin uudessa järjestelmässä.

Ålands landskapsregering

MITÄ ON TAPAHTUNUT?

- Maakunta- ja sote-uudistus ei toteutunut, joten arvonlisäveron tuotot eivät kasvaneet 1,6 miljardilla eurolla.

- 1,6 miljardin arvonlisäveron poistumisen vaikutusten kumoaminen ja esityksessä tarkoitetun vaikutuksen saavuttaminen edellyttävät tasoitusperusteen korottamista.

Ålands landskapsregering

Mikä tasoitusperuste antaisi 10 miljoonan euron lisäyksen?

					Alustavasti	Keskiarvo:
(miljoonaa euroa, vuoden 2017 kiinteät hinnat)					7.9.2019	5 vuotta
Tasoitusperuste, muutettu itsehallintolaki	2014	2015	2016	2017	2018	2014-2018
Tasoitusperuste 0,45 %:	3,1	2,0	4,2	3,2	2,3	3,0
Tasoitusperuste 0,46 %:	6,8	5,8	7,9	7,0	6,3	6,8
Tasoitusperuste 0,47:	10,5	9,6	11,7	10,8	10,4	10,6

Ålands landskapsregering

Erilaiset laskentatavat

- Maakunnan hallitus toteaa, että esityksen nro 320/2018 vp valmistelussa maakunnan hallitus ja valtiovarainministeriön virkamiehet eivät olleet yhtä mieltä esityksen taloudellisesta toteutumasta maakunnan kannalta. Tämä käy selvästi ilmi esityksen toteutumaa koskevasta kuvauksesta.
- Se, mikä maakunnan hallituksen laskentatavan mukaan antaa noin 10 miljoonaa euroa, antaa valtiovarainministeriön laskentatavan mukaan noin 14 miljoonaa euroa.
- Tämän toteutuman hyväksyivät valtiovarainministeriö, hallitus, maakunnan hallitus ja eduskunta, perustuslakivaliokunta mukaan lukien.
- Maakunnan hallitus toteaa, että ainoastaan tällä toteutumalla on maakuntapäivien tuki.

Lainaus hallituksen esityksestä 320/2018 vp:

”Ehdotettujen muutosten arvioidaan nostavan valtion talousarvion menoja arviolta yhteensä 17 miljoonalla eurolla vuoden 2021 tasolla. Tästä lisäyksestä noin 14 miljoonaa euroa vahvistaisi suoraan maakunnan taloutta ja 3 miljoonaa euroa suunnattaisiin ahvenanmaalaisille kunnille korvauksena siitä yhteisöverotulojen vähenemisestä, joka aiheutuu maakunta- ja sote-uudistuksen voimaantulon yhteydessä tehtävästä yhteisövero-osuuden alentamisesta. Esityksen yleisperustelujen lopussa on selostettu, mihin mainittu korvaustarve perustuu. Ahvenanmaan maakunnan hallitus on esityksen valmistelun yhteydessä tähdentänyt, että vertailua tehtäessä tasoituksen ja verotasoituksen toimittamisvuoden perusteella, nykyisen talousjärjestelmän ja ehdotetun tasoitusjärjestelmän välisestä toteutumasta johtuva maakunnan perusrahoituksen lisäys on noin 10 miljoona euroa vuositasolla laskettuna vuoden 2021 tasolla.”

(Meidän alleviivaukset ja värinvaihdot)

Ålands landskapsregering

Laskelmien erot

Esityksen vaikutukset YHDESSÄ maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa		
	Valtiovarainministeriö	Maakunnan hallitus
HE 320/2018 vp:n mukaan	Noin 14 miljoonaa euroa	Noin 10 miljoonaa euroa
Esityksen vaikutukset ILMAN maakunta- ja sote-uudistusta		
0,46 prosentin tasoitusperusteen mukaan	Noin 10 miljoonaa euroa	Noin 6,8 miljoonaa euroa
0,47 prosentin tasoitusperusteen mukaan	Noin 14 miljoonaa euroa	Noin 10,6 miljoonaa euroa

Ålands landskapsregering

Maakuntapäivät käsittelee vielä muutosehdotuksen

- Jos 0,47 prosentin tasoitusperusteesta ei saada sovittua, esitys ei saa maakuntapäivien suostumusta.

- Ahvenanmaa ei halua taas muodostua Suomelle ongelmaksi maakunta- ja sote-uudistuksen edetessä. Tämän vuoksi maakunnan hallitus ja maakuntapäivät ovat pyrkineet löytämään ratkaisumalleja.

- Jos neuvoteltu järjestelmä nyt kaatuu, neuvottelut on aloitettava alusta.

Ålands landskapsregering

Siirtymäsäännöksen 3 momentti

- Edellä 47 §:n 1 momentissa säädettyä tasoitusperustetta tulee muuttaa, jos valtion tilinpäätöksen perusteet muuttuvat tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 47 §:n 2—4 momentissa säädetyllä tavalla tai jos on muita painavia syitä muutokseen ennen lain voimaantuloa. Tasoitusperusteen muuttamiseen sovelletaan tällöin tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 47 §:n 5 momenttia.

Ålands landskapsregering

Siirtymäsäännöksen mukaiset painavat syyt

Säännöksen 3 momentin yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee seuraavaa:

”Säännös painavista syistä on tarkoitettu tulevaksi sovellettavaksi tilanteessa, jolloin maakunta- ja sote-uudistuksen johdosta valtion talousarviossa arvioitu arvonlisäverotuoton lisäys ei noin 1,6 miljardilla eurolla toteutuisikaan taikka, jos on syntynyt merkittäviä poikkeamia, jotka vaikuttavat tasoitusmäärään olematta suhdannetilanteesta johtuvia. Säännöksen tarkoituksena on myös ja laajemmalti varmistaa, että hallituksen ja maakunnan hallituksen välinen yhteisymmärrys itsehallinnon menojen perusrahoituksen tasosta toteutuu ”2 Esityksen vaikutukset” kohdan kolmannessa kappaleessa kuvatun mukaisesti. Koska momentin ensisijaisena tarkoituksena on, että tasoitusperustetta muutetaan ennen lain voimaantuloa, muutos on tehtävä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa 47 §:n 5 momentissa säädetyssä menettelyssä, eli tavallisella valtakunnan lailla ja maakuntapäivien suostumuksella. ”

Ålands landskapsregering

MITEN TÄMÄ HOIDETAAN?

1. Poliittinen sopimus perusrahoituksen korottamista koskevien aikomusten toteuttamisesta.

2. Eduskunta hyväksyy ponnen tasoitusperusteen nostamisesta 0,47 prosenttiin esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. Maakuntapäivät voi siten olla varma siitä, että esityksen taloudelliset vaikutukset ovat ne, mitä esityksellä tavoitellaan, ja antaa suostumuksensa.

Ålands landskapsregering

